

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Rapporten Lokal och regional klimatomställning – underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023

M2022/01830

Länsstyrelsen i Uppsala län har på uppdrag av regeringen och med stöd av Naturvårdsverket och Statens energimyndighet tagit fram ett underlag med analys och förslag till styrmedel och andra åtgärder som ska bidra till en lokal och regional klimatomställning i hela landet. Rapporten ska utgöra underlag till nästa klimatpolitiska handlingsplan. Enligt regeringens uppdrag ska remissyttrandet över rapporten lämnas till Regeringskansliet.

Rapporten beskriver tio förslag som bedöms öka genomförandekraften lokalt och regionalt för åtgärder som leder till minskad klimatpåverkan. Två förslag handlar om offentlig upphandling. Det ena förslaget avser regional upphandlingssamordning och det andra förslaget avser ökade klimatkrav i offentlig upphandling.

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden.

Förslag 6 om regional upphandlingssamordning

I rapporten föreslås ett utökat stöd till framförallt kommuner genom fleråriga statliga stöd för regionala funktioner för upphandlingssamordning. Medel föreslås kunna sökas av regioner, kommunförbund, gemensamma inköpsorganisationer, samordnande kommun eller motsvarande för utveckling och tillämpning av klimatkrav i upphandling. Den regionala upphandlingssamordningens arbete föreslås följas upp genom en regelbunden inrapportering i samband med förnyad ansökan om finansiering. Stöden syftar till

att överkomma identifierade hinder kopplade till främst resurs- och kapacitetsbrist hos kommunerna.

Upphandlingsmyndigheten föreslås ansvara för tilldelning och uppföljning av medel, alternativt att uppföljningen sker gemensamt av Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket eller i annan lämplig form.

Konkurrensverket anser att samordning av upphandlingar, i rätt sammanhang, kan bidra till en ökad kostnadseffektivitet. Samordning kring upphandling förekommer redan i olika former; den statliga inköpsamordningen genom Statens inköpscentral är ett exempel. Det finns även exempel på kommuner som har utvecklat till exempel en gemensam upphandlingsfunktion¹, detta utan särskilt statligt stöd. Behovet av ett extra statligt stöd för samordning kring klimatkrav i upphandlingar behöver utredas och övervägas ytterligare så att statligt stöd inte ges för ett arbete som kommuner och regioner redan har incitament att genomföra. Möjliga negativa effekter av samordningen på konkurrensen mellan anbudsgivare i upphandlingar behöver också analyseras. Det pågår även vidare ett beredningsarbete i Regeringskansliet av förslag från flera olika utredningar inom området² som har bäring på möjligheterna att ställa klimatkrav i upphandling. Frågan om eventuella stödåtgärder, utöver det stöd som Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller, bör enligt Konkurrensverkets mening övervägas först när det är klart hur regleringen på området ska utformas.

Givet Konkurrensverkets uppdrag som tillsynsmyndighet över upphandlingsreglerna är det under alla förhållanden inte lämpligt att verket får en uppgift som innefattar "uppföljning av medel", dvs. en prövning som kan komma att föregå en eventuell senare granskning av hur samordnade upphandlingar har genomförts.

Förslag 8 om ökade klimatkrav i offentlig upphandling

Länsstyrelsen menar att om det offentliga ska gå före i klimatomställningen så behöver klimatkrav ingå i offentlig upphandling, men det har framgått att ett hinder för det är resurs- och kompetensbrist samt att det från upphandlande organisationer uppfattas som frivilligt att ställa klimatkrav.

Upphandlingsmyndigheten föreslås därför få medel och uppdrag att ta fram och upprätthålla vägledning för utformning av kommuners och regioners upphandlingsriktlinjer och för att utreda lämpligt framtagande av fördjupade vägledningar, främst för kommuner och regioner inom områden av extra betydelse för minskad klimatpåverkan.

Konkurrensverket kan konstatera att den offentliga upphandlingen allt oftare föreslås användas som ett verktyg för att bidra till och öka takten i omställningen

---

¹ Upphandling Södertörn.

² Miljömålsberedningens delbetänkande *Sveriges globala klimatavtryck* (SOU 2022:15) och lagrådsremissen *En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling*, 16 juni 2022.

till ett mer hållbart samhälle. Konkurrensverket yttrade sig exempelvis i augusti över förslag om klimatkrav i upphandlingar i ett delbetänkande från Miljömålsberedningen³ och har tidigare yttrat sig över Departementspromemorian *En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling*.⁴ Konkurrensverket är positivt till att offentlig upphandling används för att beakta viktiga samhällsintressen som klimatet när det finns förutsättningar att göra det, men vill understryka att det är angeläget att övriga förslag inom området beaktas i beredningen av länsstyrelsens förslag till en klimatpolitisk handlingsplan.

Upphandlingsmyndigheten har ett viktigt uppdrag att vägleda och stödja upphandlare i deras arbete. I det fall det framöver enligt lag blir obligatoriskt att ställa klimatkrav i upphandlingar så innefattar Upphandlingsmyndighetens generella uppdrag att även ge vägledning specifikt kring obligatoriska klimatkrav. Mot den bakgrunden behöver förslaget i den remitterade rapporten kring behovet av utökade medel och uppdrag till Upphandlingsmyndigheten koordineras med övriga förslag och övervägas i det samlade sammanhanget.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit sakkunniga Ann-Britt Elenius.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Ann-Britt Elenius

---

³ Konkurrensverket dnr 384/2022, SOU 2022:15 *Sveriges Globala Klimatavtryck*.

⁴ Konkurrensverket dnr 660/2021, Ds 2021:31.